

ומתרץ רב נחמן: לא! אלא הכי קאמרה
הברייתא: כשהוא חותמו את הגט לשמה,
כאילו כותבו לשמה. שהחתימה בלבד
צריכה להיות לשמה.

ואיבעית אימא: לא קשיא לרב נחמן
מהמשנה והברייתא, דמשמע שהכתיבה
צריכה להיות לשמה, משום דהני מתניתין,
מני? רבי אלעזר היא, דאמר עדי מסירה
כרתי. ולדעתו ודאי שצריך לכתוב לשמה,
ואילו רב נחמן מדבר לדעת רבי מאיר, דאמר
עדי חתימה כרתי, ורק החתימה צריכה
להיות לשמה.

ורב יהודה אמר שמואל: מה שהקשינו
בתחילת הסוגיא, מדוע מכשירה המשנה את
החרש שוטה וקטן לכתוב את הגט, אין
צורך להעמיד את המשנה דוקא כשגדול
עומד על גביו כרב הונא, וגם לא דוקא כרבי
מאיר כמו שאמר רב נחמן. אלא המשנה

מדברת: והוא, ששייר החרש שוטה וקטן
את מקום התורף, שלא כתב רק את הטופס,
ואילו את התורף השלים אדם גדול ובן
דעת.⁽⁵⁹⁾

ולפי רבי אלעזר היא, דאמר עדי מסירה
כרתי, שאף לשיטתו די בכתיבת התורף
לשמה.⁽⁶⁰⁾

וכן אמר רבי חנא משמיה דעולא: והוא
ששייר מקום התורף, ורבי אלעזר היא.

ורבי זריקא אמר רבי יוחנן: אינה תורה!
כלומר אין שומעין לך.

ומבארין: מאי "אינה תורה"?

אמר רבי אבא: רבי יוחנן סובר שהמשנה
אינה סוברת כרבי אלעזר, אלא כאן הודיעך
המשנה שזילזלה בכתיבת הגט, שאפשר

להם דעת לכתוב לבד אלא על ידי שיאמר לה
פיקח לכתוב וכשארם מצוה לאחר לעשות אינו
טרוד ואין לגזור שמא לא יעשה כדין. תוספות
הרא"ש.

ותוספות כתבו לחלק אליבא דרבי מאיר
שלגבי לשמה אין לגזור שמא יביאו לעדים גט
שנכתב שלא לשמה ויחתמו גם הם שלא לשמה
כי העדים יודעים שצריך לחתום לשמה מה שאין
כן במחובר יש לחשוש שמא ישכחו לתלוש
קודם החתימה. לעיל ד, א תוס' ד"ה וחתמו.

והר"ן כתב דחש"ו מילתא דלא שכיחא
ואוקמהו אדינא דאף לכתחילה מותר.

60. וברייתא דעכו"ם פסול היינו דכתב גם את
התורף. וצ"ע למה תני דוקא עכו"ם ולא חש"ו.
מהרש"א וראה קרני ראם.

אין זה רק משום אומדנא דלא נתכוין לשמה כי
אם שהוא פסול מדינא וראיה לזה מדברי
הרמב"ם שפסק דישאל מחלל שבתות בפרהסיא
גם כן דינו כנכרי בזה, ואם נימא דהוא רק
אומדנא בלבד מה שייך כאן הדין דישאל מחלל
שבת דינו כנכרי לכל דבריו. אלא ודאי דהפסול
דנכרי הוא מדינא שעביד אדעתא דנפשיה ולא
חל בו דין ציווי הבעלים ובלא ציווי הבעלים הא
לא הוי לשמה. חי' רח"ה ה' תפילין פ"א הט"ו.

59. קשה למה לא גזרינן טופס אטו תורף
כדגזרינן לעיל כא, ב במחובר לקרקע. [וכן קשה
לעיל דמוקי כרבי מאיר ולמה לא נגזור תורף
אטו חתימה כמו במחובר]. ויש לומר דלא
מכשרינן כאן רק בדיעבד. ועוד יש לומר שרק
במחובר שהסופר בעצמו כותב יש לחשוש שמא
בגלל טירדא יעשה שלא כדין אבל בחש"ו שאין